

**QuickScan beschermde flora en fauna
Sluis 8 & 9 Helmond**

Versie 1.0
18 december 2023

Colofon:

Status: Definitief

Versie: 1.0

Datum: 18 december 2023

Auteur: Ing. R.M.M. Vos

Adresgegevens:

Kettu bv

Adres: Damianenweg 1

Postcode: 5491 TJ Sint-Oedenrode

Telefoon: +31-651835901

E-Mail: info@kettu.nl

Site: www.kettu.nl

KvK-nummer: 73901636

Inleiding

Aanleiding

Gemeente Helmond is voornemens om werkzaamheden uit te gaan voeren bij sluis 8 en bij sluis 9. Hierbij worden een aantal gebouwtjes gesloopt, worden 3 bomen gekapt en worden de sluizen zelf gesloopt en op een nieuwe locatie nieuw terug geplaatst.

QuickScan Staro

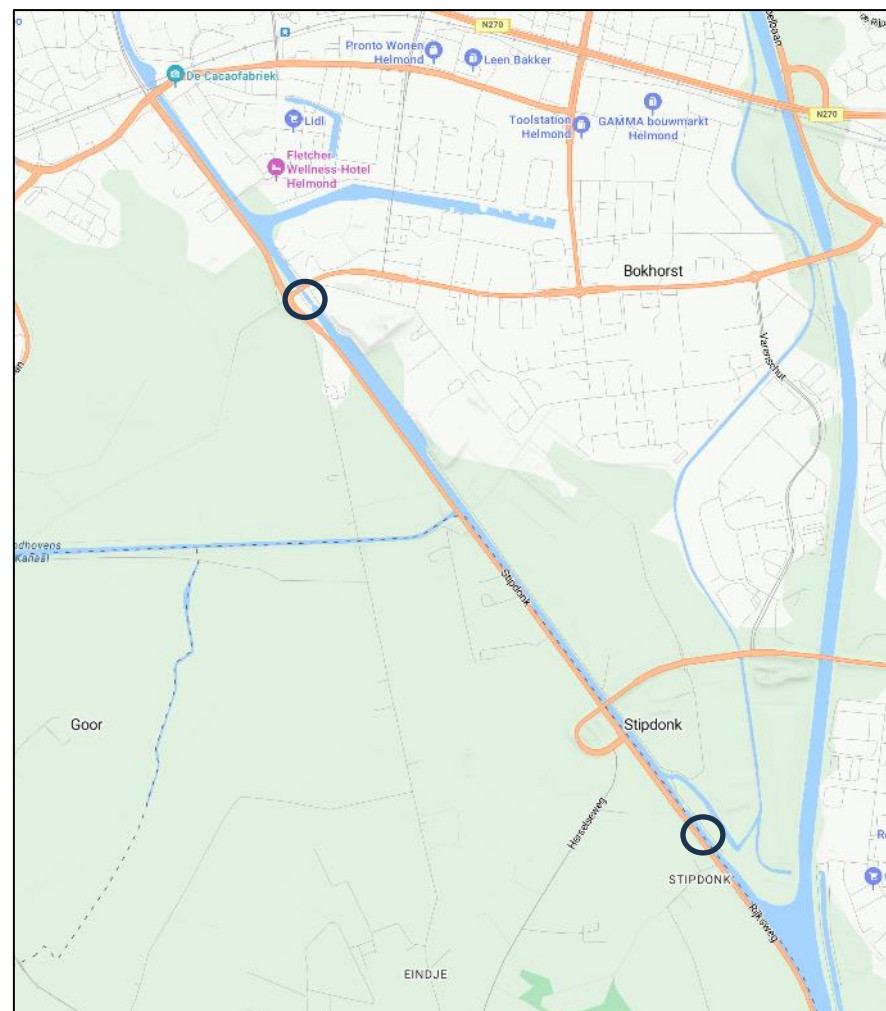
In 2019 is een eerdere QuickScan uitgevoerd door Start uit Gemert, het rapportnummer hiervan is 19-0180, deze is bijgevoegd als bijlage 2. De resultaten uit die QuickScan zijn als basis gebruikt voor deze QuickScan en getoetst is of er aanleidingen zijn om af te wijken van de conclusies die toen getrokken zijn.

Inhoud

Deze QuickScan brengt in beeld of de voorgenomen plannen kunnen leiden tot overtreding van de wet Natuurbescherming.

Dit rapport kent 2 doelstellingen:

- In beeld brengen wat de mogelijke effecten kunnen zijn op omliggende Natura2000-gebieden.
- In beeld brengen welke beschermde flora en fauna mogelijk aanwezig zijn die effecten kunnen ondervinden van de voorgenomen ontwikkeling.

Afbeelding 1: Sluis 8 (noord) en Sluis 9 (zuid)

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Wettelijk kader	5
1.1 Wet Natuurbescherming: Landelijk niveau	5
1.2 Wet Natuurbescherming: Provincie Noord-Brabant	5
Hoofdstuk 2 Gebiedsbescherming	7
2.1 Natura2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven.....	7
2.1.1 Omschrijving Natura2000-gebied.....	7
2.1.2 Invloed van het project op het gebied	7
2.2 Natuurnetwerk Brabant.....	7
Hoofdstuk 3 Soortenbescherming	9
3.1 Bureauonderzoek	9
3.2 Veldbezoek.....	9
3.2.1 Flora	9
3.2.2 Amfibieën en reptielen	9
3.2.3 Vogels.....	9
3.2.4 Grondgebonden zoogdieren	10
3.2.5 Vleermuizen.....	10
3.2.6 Overige soortgroepen.....	10
3.3 Risicobepaling	10
Bijlagen.....	12
Bijlage 1: Gegevens uit Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)	13
Bijlage 2: QuickScan Staro.....	15

Hoofdstuk 1 Wettelijk kader

1.1 Wet Natuurbescherming: Landelijk niveau

Vanaf 1 januari 2017 is de wet Natuurbescherming van toepassing. In deze nieuwe wet zijn de Flora en Faunawet, de boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. Met deze wet geeft Nederland ook uitvoering aan internationale en/of Europese afspraken.

Bescherming op gebiedsniveau:

Door het rijk zijn in Nederland Natura2000 gebieden aangewezen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de Vogel- en Habitatrichtlijnen. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen bepaald.

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Bescherming op soortniveau:

De Wet natuurbescherming deelt soorten in drie beschermingsregimes in:

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn**. Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- **Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn**. Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook **vogels** genoemd.

- **Beschermingsregime andere soorten**. Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

De Wet natuurbescherming maakt invulling van de wet door provincies mogelijk, hiertoe kunnen provincies een eigen invulling geven aan de bescherming van soorten.

1.2 Wet Natuurbescherming: Provincie Noord-Brabant

Bescherming op gebiedsniveau:

Om de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura2000 gebieden te bereiken stelt de provincie voor dat gebied een beheerplan op. In dit beheerplan wordt in elk geval omschreven welke instandhoudingsmaatregelen genomen moeten worden en wat de beoogde resultaten hiervan zijn.

Bescherming op soortniveau:

In de provincie Noord-Brabant is een vrijstelling van artikel 3.10, eerste lid, van kracht. Hiermee is het toegestaan bepaalde soorten te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat. De vrijstelling is van kracht wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

- de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

- bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Hoofdstuk 2 Gebiedsbescherming

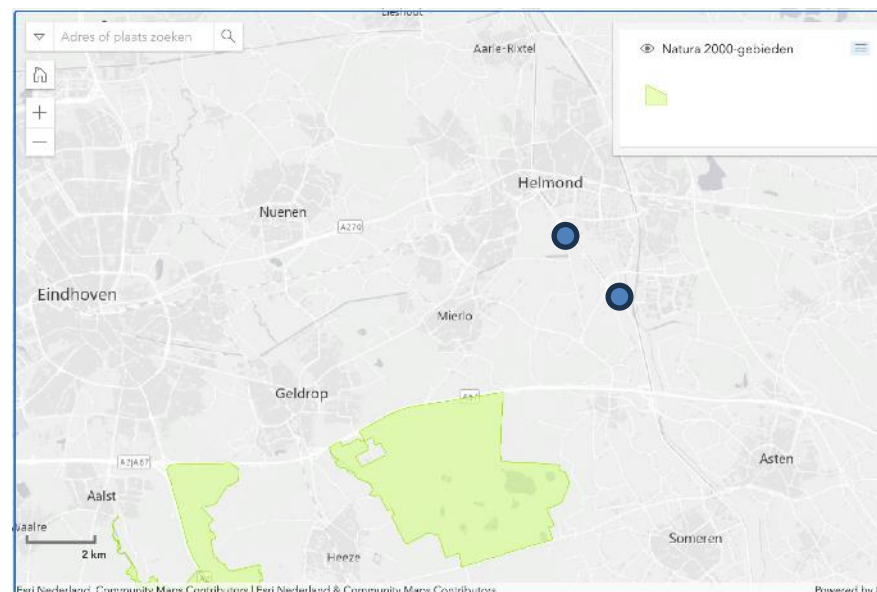
2.1 Natura2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven

2.1.1 Omschrijving Natura2000-gebied

De Strabrechtse Heide bestaat grotendeels uit glooiend dekzandlandschap, met daarnaast een deel stuifzandlandschap. Het gebied wordt gekenmerkt door een afwisseling van droge stukken met heide (deels op voormalig stuifzand), kleine stuifzanden en laagtes met natte heide en vennen. In het oosten van het gebied ligt het Beuven, het grootste ven van ons land. Hier is één van de eerste venherstelprojecten uitgevoerd, wat geleid heeft tot de terugkeer van zeldzame soorten. In dit ven wordt water uit de Peelrijt via een bezinkingsbekken ingelaten. Een aantal vennen worden deels gevoed door lokale kwel. De omringende bossen van het gebied bestaan vooral uit grove dennen. Aan de noordwestkant van het gebied ligt het beekdal van de Kleine Dommel, met alluviale bossen, wilgenstruweel, moerasruigten en vochtige schraallanden. (Bron: website ministerie van Economische Zaken)

2.1.2 Invloed van het project op het gebied

Gezien de afstand tussen de ontwikkellocatie en de Strabrechtse Heide & Beuven is er geen sprake van effecten door omgevingsaspecten (bijvoorbeeld licht of geluid) op het Natura2000-gebied. Het ondergrondse watersysteem wordt ook niet gewijzigd. Op basis hiervan wordt de conclusie getrokken dat de invloed van het project op het Natura2000-gebied nihil is. Hierbij is ervan uitgegaan dat de stikstofdepositie binnen de daarvoor geldende kaders blijft.

Abbeelding 2: Ligging Natura2000-gebied ten opzichte van de ontwikkellocatie (blauwe punt), de afstand is circa 3,7 kilometer tot het Natura2000-gebied

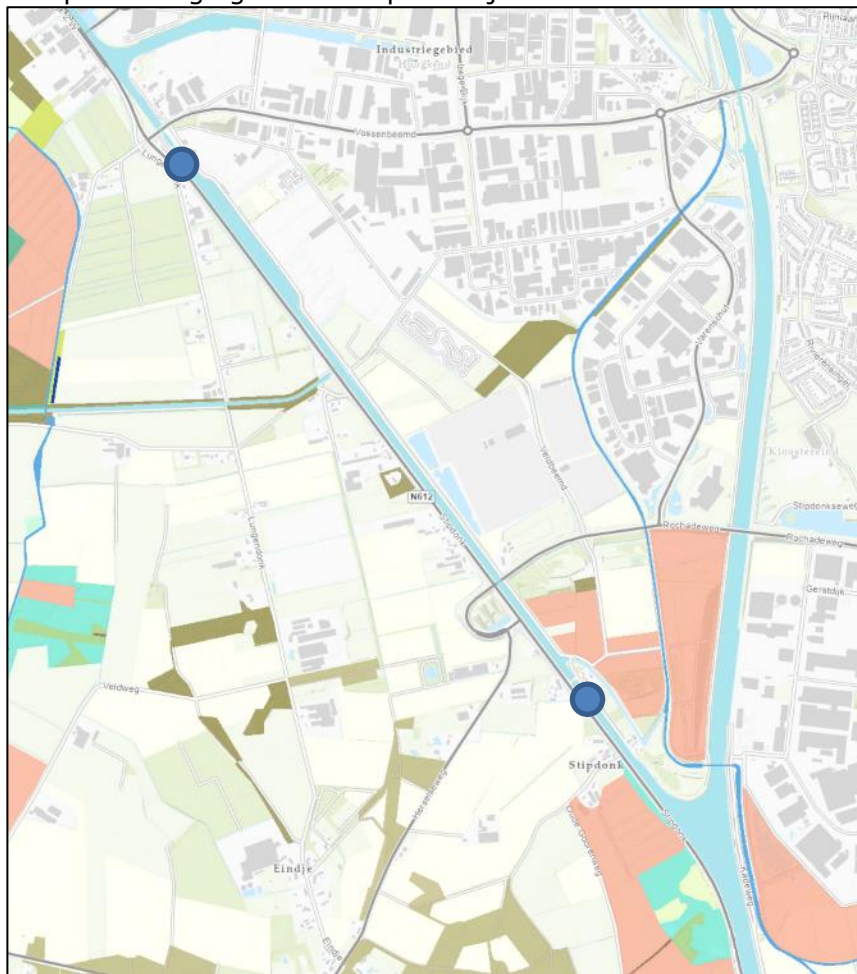
2.2 Natuurnetwerk Brabant

Natuurnetwerk Brabant (voorheen ecologische hoofdstructuur) is een netwerk van natuurgebieden en verbindingzones. Planten en dieren kunnen zich zo van het ene naar het andere gebied verplaatsen. Op plekken waar gaten in het netwerk zitten, legt de provincie nieuwe natuur aan.

Het Natuurnetwerk Brabant is in de eerste plaats belangrijk als netwerk van leefgebieden voor veel planten en dieren. Robuuste leefgebieden voor planten en dieren zijn nodig om soorten van uitsterven te behoeden. Maar het netwerk is er ook voor mensen die willen genieten van de schoonheid van de natuur. Om te recreëren en tot rust komen.

De werklocatie is geen onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant. De locatie ligt wel op relatief korte afstand van het

Natuurnetwerk. De invloed op dit gebied wordt als nihil beoordeeld, dit omdat de effecten van geur, licht, geluid en transportbewegingen zeer beperkt zijn.

Afbeelding 3: Uitsnede van de interactieve [kaart van het natuurbeheerplan](#) van de provincie Noord-Brabant, is het netwerk van natuurgebieden te zien. Met de blauwe punt is de ontwikkellocatie aangegeven.

Hoofdstuk 3 Soortenbescherming

3.1 Bureauonderzoek

Algemeen

Voorafgaand aan het veldbezoek is gekeken welke soorten in of om de planlocatie voor (kunnen) komen. Met deze informatie kan tijdens een veldbezoek soorten worden uitgesloten bij geen geschikt biotoop bijvoorbeeld, of kan naar aanwezigheid van specifieke soorten gezocht worden.

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij (< 1 kilometer) het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming en vogels met een jaarrond beschermd nest. Een overzicht van de soorten is weergegeven in bijlage 1. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

3.2 Veldbezoek

Naast het bureauonderzoek (zie 3.1) heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. Op basis van de aanwezige biotopen, in directe samenhang met geconstateerde aanwijzingen kan op basis van expert judgement beoordeeld worden welke diersoorten kunnen voorkomen. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 12 december 2023 tussen 10.00 en 12.00 uur. De weersomstandigheden waren als volgt: Droog, zonnig en 8 graden Celsius.

3.2.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht gezien de voedselrijkheid van de bodem.

Zowel bij sluis 8 als sluis 9 zijn enkele exemplaren van muurvarens aangetroffen. Deze zijn niet wettelijk beschermd, maar wel vanuit het Helmondse beleid. Voor uitvoering van de geplande werkzaamheden kunnen daarom de muurvarens verplaatst worden naar een alternatieve locatie.

3.2.2 Amfibieën en reptielen

Gezien de kenmerken en het gebruik van het plangebied is het voorkomen van streng beschermde amfibieën redelijkerwijs uit te sluiten. Hiervoor ontbreken de specifieke elementen zoals waterpoelen, natuurvriendelijke oevers enzovoorts.

Het plangebied kan wel onderdeel zijn van het leefgebied van algemene soorten zoals gewone pad of bruine kikker. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Wel is altijd de Algemene Zorgplicht van toepassing. Belangrijk is dan ook bij het verwijderen van beplanting dat een kant op wordt gewerkt zodat de dieren tijdig kunnen vluchten.

3.2.3 Vogels

Er zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen in de te slopen gebouwen of beplantingen. In de te kappen bomen zijn geen holten aangetroffen die geschikt zijn als nestgelegenheid.

Gedurende het broedseizoen zullen zowel de bomen als beplantingen wel gebruikt worden om nesten in te bouwen. Het verwijderen van de bomen en beplantingen dient dan ook buiten het broedseizoen (circa medio maart tot medio juli) plaats te vinden.

3.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is waarschijnlijk onderdeel van het leefgebied van algemene soorten zoals egel, marters, haas of algemene muizensoorten. De voorgenomen plannen hebben niet tot gevolg dat essentiële onderdelen van die leefgebieden (zoals foerageergebied) verdwijnen.

De te kappen bomen of de te slopen bebouwing hebben geen vaste rust- of verblijfplaatsen voor deze soorten. Behalve voor (spits)muizen, egel, haas en konijn. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Wel is altijd de Algemene Zorgplicht van toepassing. Belangrijk is dan ook bij het verwijderen van beplanting dat een kant op wordt gewerkt zodat de dieren tijdig kunnen vluchten.

3.2.5 Vleermuizen

Uit het veldbezoek blijkt dat het zeer waarschijnlijk is dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn in en rond het plangebied. Er vindt echter geen ernstige aantasting van lanen of structuurvormende elementen plaats.

De te slopen bebouwing is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Geconcludeerd wordt dan ook dat het effect van de voorgenomen plannen op vleermuissoorten nihil is.

3.2.6 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten reptielen, dagvlinders, libellen, vissen, mieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

3.3 Risicobepaling

Soort	Maatregel
Flora	
Beschermde flora	Geen verder onderzoek of mitigerende maatregelen nodig, behalve voor onderstaande: Aanwezige muurvarens dienen verplaatst te worden.
Amfibieën	
Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	Geen verder onderzoek of mitigerende maatregelen nodig.
Beschermingsregime andere soorten	Geen verder onderzoek of mitigerende maatregelen nodig.
Vogels	
Beschermde vogelsoorten	Geen verder onderzoek of mitigerende maatregelen nodig, behalve: Rooien van de bomen en beplantingen dient buiten het broedseizoen plaats te vinden.
Zoogdieren	
Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	Geen verder onderzoek of mitigerende maatregelen nodig.
Beschermingsregime andere soorten	Geen verder onderzoek of mitigerende maatregelen nodig.

Vleermuizen	
	Geen verder onderzoek of mitigerende maatregelen nodig.
Overige soorten	
	Geen verder onderzoek of mitigerende maatregelen nodig. T.a.v. vissen is er vanuit gegaan dat geen watergangen gedempt worden in afwijking van de tekst uit de QuickScan van Staro uit 2019.

Bijlagen

Bijlage 1: Gegevens uit Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

De in onderstaande tabel opgenomen soorten zijn in het verleden (afgelopen 5 jaar) in of om (< 1km) van de planlocatie waargenomen.

Amfibieën		
Bruine kikker	Amfibieën	wnb-andere
Gewone pad	Amfibieën	wnb-andere
Groene kikker (Onb.)	Amfibieën	wnb-andere
Kleine watersalamander	Amfibieën	wnb-andere
Dagvlinders		
Kleine ijsvogelvlinder	Dagvlinders	wnb-andere
Vaatplanten		
Groot spiegelklokje	Vaatplanten	wnb-andere
Vogels		
Blauwe reiger	Vogels	jaarrond nest
Boerenwaluw	Vogels	jaarrond nest
Bonte vliegenvanger	Vogels	jaarrond nest
Boomklever	Vogels	jaarrond nest
Boomkruiper	Vogels	jaarrond nest
Bosuil	Vogels	jaarrond nest
Buizerd	Vogels	jaarrond nest
Ekster	Vogels	jaarrond nest
Gekraagde roodstaart	Vogels	jaarrond nest
Gierzwaluw	Vogels	jaarrond nest
Gauwe vliegenvanger	Vogels	jaarrond nest
Groene specht	Vogels	jaarrond nest
Grote bonte specht	Vogels	jaarrond nest

Grote gele kwikstaart	Vogels	jaarrond nest
Huismus	Vogels	jaarrond nest
Huiszwaluw	Vogels	jaarrond nest
IJsvogel	Vogels	jaarrond nest
Kerkuil	Vogels	jaarrond nest
Kleine bonte specht	Vogels	jaarrond nest
Koolmees	Vogels	jaarrond nest
Oeverwaluw	Vogels	jaarrond nest
Ooievaar	Vogels	jaarrond nest
Pimpelmees	Vogels	jaarrond nest
Roek	Vogels	jaarrond nest
Slechtvalk	Vogels	jaarrond nest
Sperwer	Vogels	jaarrond nest
Spreeuw	Vogels	jaarrond nest
Steenuil	Vogels	jaarrond nest
Torenvalk	Vogels	jaarrond nest
Wespendief	Vogels	jaarrond nest
Zwarte kraai	Vogels	jaarrond nest
Zwarte mees	Vogels	jaarrond nest
Zwarte roodstaart	Vogels	jaarrond nest
Zwarte specht	Vogels	jaarrond nest
Zoogdieren		
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Eekhoorn	Zoogdieren	wnb-andere
Egel	Zoogdieren	wnb-andere
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl
Haas	Zoogdieren	wnb-andere
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere

Ree	Zoogdieren	wnb-andere
Rosse woelmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Steenmarter	Zoogdieren	wnb-andere
Veldmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Vos	Zoogdieren	wnb-andere
Wolf	Zoogdieren	wnb-hrl

© **NDFF** - quickscanhulp.nl

Bijlage 2: QuickScan Staro

Kettu bv is een jong adviesbureau wat zich bezighoudt met de inrichting en het beheer van de fysieke leefomgeving.

Op verschillende niveaus bieden wij onze diensten aan. Dit varieert van het opstellen van beleids-, beheer- en uitvoeringsplannen tot het schrijven van RAW-bestekken en/of het voeren van directie of het houden van toezicht daarop.

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Werkzaamheden rond en verplaatsen van sluis 8 en 9 te Helmond

Rapportnummer 19-0180

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Werkzaamheden rond en verplaatsen van sluis 8 en 9 te Helmond

Versie 2

25 november 2019

Rapportnummer: 19-0180

Opdrachtgever: Gemeente Helmond

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: S. van Lierop
I. Lustenhouter
E. Claassen

Auteur: M.A. den Otter & N. Arts-Smits

Kwaliteitscontrole: N. Arts-Smits & E. Claassen

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Plangebied en voorgenomen plannen	5
3	Methode.....	17
4	Natuurwaarden	18
4.1	Beschermde gebieden.....	18
4.2	Beschermde soorten	20
4.2.1	Flora.....	20
4.2.2	Vlinders en libellen	21
4.2.3	Kevers en weekdieren	21
4.2.4	Vissen	22
4.2.5	Reptielen en amfibieën	23
4.2.6	Vogels	24
4.2.7	Zoogdieren.....	26
5	Conclusies	29
5.1	Beschermde gebieden.....	29
5.2	Beschermde soorten	29
5.3	Advies en vervolgstappen	30
	Geraadpleegde bronnen	33

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de verplaatsing van de sluizen 8 en 9 te Helmond en voorgenomen plannen in de omgeving van de sluizen en de daaruit volgende werkzaamheden is het noodzakelijk een toetsing aan de Wet natuurbescherming uit te voeren. Door middel van een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of de beoogde ontwikkelingen in het kader van de herinrichting in strijd zijn met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkelingen invloed kunnen hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld.

Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en kort de verschillende ontwikkelingslocaties met de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van

beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden voor iedere ontwikkeling beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied en voorgenomen plannen

Het plangebied betreft sluisen 8 en 9 in Helmond en het gebied ten zuiden van de sluisen. Daarnaast zijn enkele percelen waar een depot of bouwwegen worden aangelegd onderdeel van het plangebied, zie figuur 1. Nabij de Veldweg is een nieuwe rotonde beoogd. De locatie voor deze rotonde is ook onderdeel van het plangebied dat is aangehouden in deze quickscan. Daarnaast zijn de voorgenomen plannen om in het water ten behoeve van de Helmondse Watersport Club Helmond; De Helmvaarders extra palen te plaatsen.

Op acht locaties gaat herinrichting van het terrein plaatsvinden. Op de volgende pagina's zijn de verschillende locaties kort beschreven.

Figuur 1. Ligging plangebied (bron: Google Maps)

Locatie 1: Sluis 8

Locatie 1 betreft sluis 8 en de kades aan weerszijden. Ook een deel van de waterkanten ten zuiden van sluis 8 zijn onderdeel van het deelgebied. Ten noorden van sluis 8 ligt een grasland aan de westzijde van het kanaal. Aan de oostkant ligt de Kanaaldijk Z.O. en de aangrenzende berm. Ten zuiden van sluis 8 ligt aan de westzijde van het kanaal een bosje en aan de oostzijde de Kanaaldijk Z.O. en de aangrenzende bermen, zie figuur 2 op de volgende pagina. In het zuiden van deze locatie is (onlangs bestreden) Japanse duizendknoop aangetroffen, dit is een invasieve exoot.

Figuur 2. Ligging locatie 1 en locatie van Japanse duizendknoop (rode ster)

Foto 1. Sluis 8

Foto 2. Sluis 8

Foto 3. Bosje ten zuiden van sluis 8

Locatie 2: werkterrein

Op deze locatie is een agrarisch perceel aanwezig waar industriële hennep wordt geteeld.

Figuur 3. Ligging locatie 2

Foto 4. Grasland en teelt industriële hennep

Foto 5. Grasland en teelt industriële hennep

Locatie 3: Rietland

Dit perceel ligt aan de Kanaaldijk Z.O.; het betreft een voedselrijk en soortenarm rietland met enkele kleine wilgen. Door het perceel loopt een lage dijk met ruigte vegetatie. Langs de Kanaaldijk Z.O. staat een eikenlaan aan de kant van het plangebied.

Figuur 4. Ligging locatie 3

Foto 6. Rietland

Foto 7. Zicht op westzijde van de locatie

Locatie 4: Akker aan Veldbeemd

Deze locatie betreft recent bewerkte akker. In 2016, 2017 en 2018 zijn er resp. maïs, maïs en sojabonen verbouwd blijkt uit de website Boerenbunder.nl. De akker is omringd door droogliggende sloten. Enkel in de westkant is water in de sloot aanwezig.

Figuur 5. Ligging locatie 4

Foto 8. Sloot ten westen van akker

Foto 9. Recent bewerkte oostrand van akker

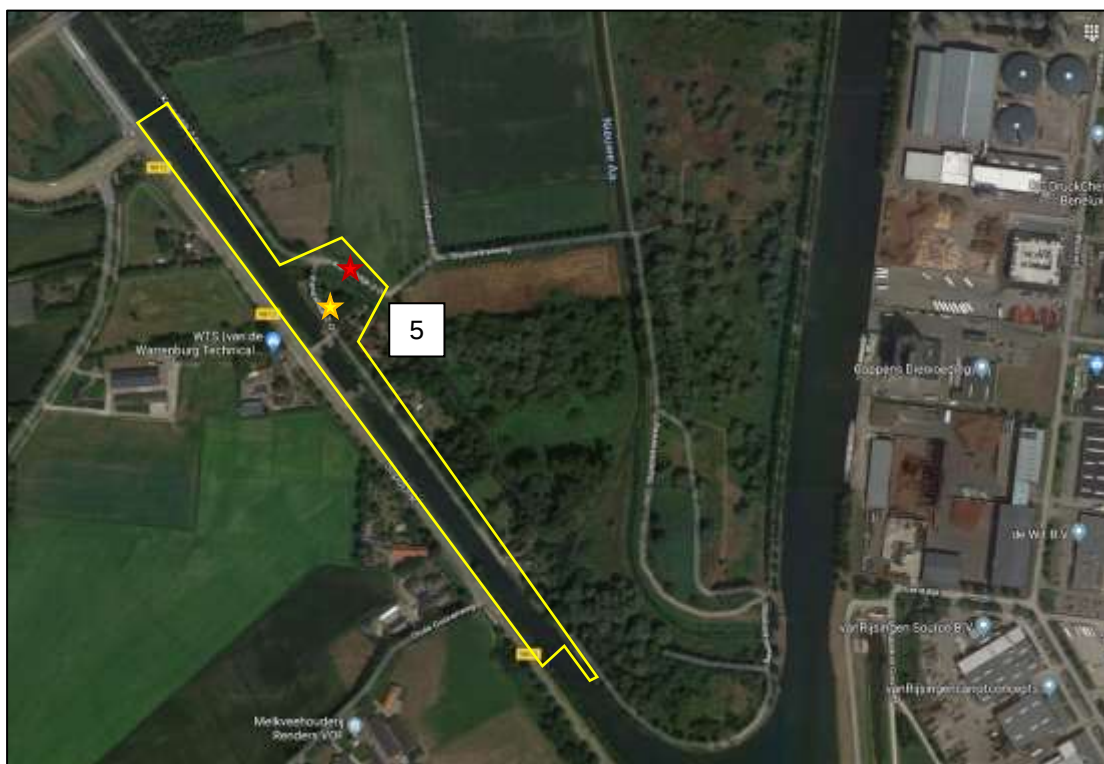
Foto 10. Akker

Locatie 5: Sluis 9 e.o.

Het plangebied bestaat uit sluis 9 en de oevers van het kanaal ten noordwesten en ten zuidoosten van de sluis, zie figuur 6. In het noordoosten van het plangebied staat een rij grote eiken langs de weg, zie foto 15. In het oosten van het deelgebied is een eikenbosje aanwezig. Deze eiken blijven behouden. In die hoek van het plangebied staan langs de weg ook enkele kleinere knotwilgen, deze zullen worden gekapt. In een van deze wilgen is een holte waargenomen. In het noorden van deze locatie is Japanse duizendknoop aangetroffen, dit is een invasieve exoot.

De zuidwestoever van het kanaal bestaat uit damwanden. Langs de oever groeit een korte grasvegetatie.

Mogelijk wordt de zijwatergang aan de oostzijde gedeeltelijk gedempt tot aan de brug (Kanaaldijk Z.O.), zie foto 16.

Figuur 6. Ligging locatie 5 en locaties van een holteboom (gele ster) en Japanse duizendknoop (rode ster)

Foto 11. Sluis vanaf zuidzijde

Foto 12. Kanaaldijk Z.O. aan noordoostzijde sluis

Foto 13. Sluis 9

Foto 14. Sluis 9

Foto 15. Rij eiken in het noordoosten deelgebied

Foto 16. Mogelijk te dempen zijwatergang vanaf de brug

Locatie 6: zuidelijk bosje bij kanaal

Deze locatie het bosje in de zuidelijke punt van het plangebied. Het terrein bestaat uit een bosje waar een keerlus is voorzien voor het werkverkeer. Op deze locatie is reuzenbalsemien aangetroffen, dit is een invasieve exoot. Het gaat om enkele planten tot honderden planten verspreid over het noorden van deze locatie

Figuur 7. Ligging locatie 6 en locaties van reuzenbalsemien (rode sterren)

Foto 17. Gronddepot in westzijde van bosje

Foto 18. Zuidelijk deel van bosje en eikenlaan

Foto 19. Plangebied langs het kanaal

Foto 20. Plangebied langs het kanaal

Foto 21. Ruigte en takkenrij aan zuidrand bosje

Foto 22. Ruigtevegetatie te zuiden van bosje

Locatie 7: nieuwe rotonde Veldbeemd

Deze locatie betreft de kruising Veldbeemd - Rochadeweg waar een nieuwe rotonde beoogd is. Het plangebied bestaat uit akkerland, enkele bermen, een bosje, rijen bomen en slootjes.

Figuur 8. Ligging locatie 7

Foto 23. Berm en sloot ten noorden van rotonde

Foto 24. Berm en fietspad ten noorden van rotonde

Foto 25. Berm en sloot ten westen van rotonde

Foto 26. Sloot ten zuidwesten van rotonde

Locatie 8: plangebied plaatsen palen Helmondse Watersport Club

Op deze locatie is de Helmondse Watersport Club (HWC); De Helmvaarders voornemens om extra palen te plaatsen in het water, zie figuur 9.

De oever bestaat uit damwanden. In het water zijn geen waterplanten aangetroffen. De oever aan de kant van de Kanaaldijk Zuid Oost bestaat uit kort gemaaid grasland.

Figuur 9. Ligging locatie 8; plaatsen palen HWC

Foto 27 en 28. Kanobaan

Foto 29. Foto van Google Maps; locatie 8 vanaf de N266

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locaties aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Tevens is gekeken naar invasieve exoten.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 6, 7, 27 mei en 22 oktober 2019 onder de volgende weersomstandigheden:

6 mei: half bewolkt, lichte regen, matige wind (3 bft) en circa 9°C,

7 mei: half bewolkt, droog, zwakke wind (1 bft) en circa 9°C.

27 mei: bewolkt, lichte regen, zwakke wind (2 bft) en circa 15°C,

22 oktober: half bewolkt, droog, zwakke wind (2 bft) en circa 15°C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 4,2 kilometer afstand ten zuidwesten van het plangebied ligt, zie figuur 9. Dit betreft het Natura 2000-Strabrechtse Heide & Beuven.

Figuur 9. Ligging plangebieden (zwarte lijn) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (gele vlakken)
(bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (4,2 kilometer) en de aard van de voorgenomen plannen, is het uit te sluiten dat negatieve effecten door verstoring ontstaan op het Natura 2000-gebied als gevolg van de voorgenomen plannen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland. In provincie Noord-Brabant bestaat het NNN uit het Natuurnetwerk Brabant (NNB), dat is onderverdeeld in het rijksdeel en het provinciaal deel.

Uit de kaarten van de kaartbank op de website van provincie Noord-Brabant, blijkt dat de plangebieden geen deel uitmaken van het NNB rijksdeel. Locatie 1,8 en 5 liggen op ofgransen aan de O.Z. Willemsvaart. Locaties 2, 3, 4 en 7 liggen dicht langs het kanaal. Locatie 6 grenst direct aan een NNB van het provinciaal deel, dit is waar de

O.Z. Willemsvaart en de Zuid-Willemsvaart splitsen. Ten zuiden van locatie 7 en ten oosten van locatie 4 ligt ook een perceel van NNB provinciaal deel. De ligging van het NNB in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 6.

Figuur 10. Ligging plangebied (zwarte lijn) ten opzichte van het NNB
(bron: <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>)

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is. Aangezien het een groot plangebied betreft, worden de specifieke locaties alleen besproken indien bijzonderheden te vermelden zijn.

4.2.1 Flora

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde plantensoorten groot spiegelklokje, naaldenkervel (beide §3.3 Wnb) en drijvende waterweegbree (§3.2 Wnb) voorkomt.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Gezien de grootte van het onderzoeksgebied is het goed mogelijk dat een enkele soort is gemist. De kans op beschermde soorten is echter vrij gering gezien het voedselrijke karakter van de terreinen en het grotendeels agrarische gebruik van het gebied.

- + Groot spiegelklokje is een zeldzame plant die voorkomt in Limburg, het rivierengebied en Zeeland. De plant groeit op zonnige, open plaatsen op vochtige, matig voedselrijke, kalkrijke grond, in akkers, bermen en dijken, braakliggende grond, en langs spoorwegen.
- + Naaldenkervel is een zeer zeldzame soort waarvan enkel waarnemingen zijn in het rivierengebied en Zuid-Limburg. De soort groeit op zonnige, open plaatsen op vochtige, matig voedselrijke, kalkrijke, niet te lichte grond in akkers, ruderaal plaatsen, bermen, bij haventerreinen en omgewerkte grond.
- + Drijvende waterweegbree is een vrij zeldzame soort die voorkomt in Noord-Brabant en Noord-Limburg. De plant groeit op zonnige plaatsen in stilstaand of zwak stromend, zwak zuur tot licht basisch water in vennen, vijvers, beken, pas gegraven of regelmatig geschoonde poelen en sloten, afwateringskanaaltjes, duinplassen en kanalen.

Voor deze soorten is het plangebied ongeschikt. Het plangebied biedt niet de juiste bodem voor groot spiegelklokje, naaldenkervel en niet de juiste groeiplaats voor drijvende waterweegbree. Ook voor andere beschermde plantensoorten is het plangebied hoogstwaarschijnlijk ongeschikt. In alle zeven locaties is de bodem (zeer) voedselrijk.

Naast beschermde flora kunnen ook invasieve plantensoorten voorkomen. Tijdens het veldbezoek is op locaties 1 en 5 Japanse duizendknoop aangetroffen en op locatie 6 reuzenbalsemien (Figuren 2, 6 en 7).

Muurvarens bij de sluizen zijn in kaart gebracht, dit zijn bijzondere planten die in Helmond beschermd zijn, maar niet wettelijk beschermde flora. Aan de

zuidwestelijke kant van sluis 8 zijn enkele muurvarens aangetroffen. Bij sluis 9 zijn zowel muur- als tongvarens aangetroffen, aan zowel de zuidwestelijke kant als de noordoostelijke kant. Deze muurvarens zijn op 29 oktober 2019 door Staro Natuur en Buitengebied en FLORON verplaatst naar een locatie in Brandevoort.

4.2.2 *Vlinders en libellen*

Vlinders

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van nul tot één kilometer van het plangebied de beschermde vlindersoort kleine ijsvogelvlinder (§3.3 Wnb) voorkomt. Binnen een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied komen gentiaanblauwtje, grote vos, kommavlinder en spiegeldikkopje voor (alle §3.3 Wnb) en ook de nachtvlindersoort teunisbloempijlstaart (§3.2 Wnb).

Naast het feit dat beschermde vlinders afhankelijk zijn van specifieke waardplanten, komen ze ook voor in specifieke habitats. In de zeven locaties is niet de juiste combinatie van waardplant en habitat aanwezig voor bovengenoemde soorten. Het voorkomen van andere beschermde vlinders kan derhalve worden uitgesloten en ook een significant negatief effect van de werkzaamheden op overige vlinders kan worden uitgesloten.

Libellen

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde libellensoorten beekrombout, bosbeekjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, speerwaterjuffer (alle §3.3 Wnb), gaffellibel en gevlekte witsnuitlibel (beide §3.2 Wnb) voorkomen.

De voorgenomen werkzaamheden zullen geen significant negatieve effecten hebben op mogelijk voorkomende beschermde libellen.

4.2.3 *Kevers en weekdieren*

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied vliegend hert (§3.3 Wnb) voorkomt. Vliegend hert komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.

Voor de beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb); zijn vanuit de NDFF en EIS Nederland geen recente verspreidingsgegevens bekend. Deze soorten zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren, zoals vennen. Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.

De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Vanwege het ontbreken van waarnemingen in de wijde omtrek van het plangebied het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het kanaal ter hoogte van de sluizen en locatie 8 zijn is geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde soorten aquatische kevers en weekdieren. In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van nul tot één kilometer van het plangebied de beschermde vissensoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) voorkomt.

Grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Binnen het plangebied is dit habitat niet aanwezig. Het kanaal is niet geschikt als leefgebied voor deze soort vanwege het ontbreken van geschikt habitat. Het voorkomen van grote modderkruiper in het plangebied kan worden uitgesloten. In het kanaal en de mogelijk te dempen zijwatergang zijn wel niet beschermde vissen aanwezig.

Effectbeoordeling

Het dempen van (een deel van) de zijwatergang heeft een negatief effect op de aanwezige vissen. Mogelijk raken vissen gewond bij het dempen.

Mitigerende maatregelen

Bij het dempen van een deel van de zijwatergang dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van vissen. In het kader van de zorgplicht dient namelijk ook rekening te worden gehouden met niet beschermde vissoorten. Bij de werkzaamheden dient één kant op gewerkt te worden, richting open water, zodat aanwezige vissen kunnen vluchten.

Indien dat niet mogelijk is, dienen de aanwezige vissen afgevangen te worden alvorens de watergang te dempen. Er dient hierbij rekening te worden gehouden met de temperatuur. Deze werkzaamheden kunnen alleen worden uitgevoerd als de luchttemperatuur boven het vriespunt ligt en er geen ijs op het water aanwezig is. Wanneer de watertemperatuur boven de 25° Celsius

komt, moeten de werkzaamheden worden gestopt. Bij een te lage temperatuur raken vissen en amfibieën inactief waardoor ze niet meer kunnen vluchten. Bij te hoge temperaturen kan er in het water een tekort aan zuurstof ontstaan.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied Alpenwatersalamander, bruine kikker en gewone pad voorkomen (alle §3.3 Wnb). Binnen een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied komen de volgende amfibiesoorten voor: bastaardkikker, kleine watersalamander (beide §3.3 Wnb), heikikker, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad (alle §3.2 Wnb).

Geschikt oppervlaktewater dat kan dienen als voortplantingswater voor amfibieën is niet aanwezig in het plangebied; het kanaal is niet geschikt als voortplantingshabitat voor amfibieën. Geschikt land- en overwinteringshabitat is wel aanwezig. Met name de locaties 3 en 6 zijn geschikt voor algemene en niet-kritische amfibiesoorten. Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen verblijven onder struiken en kruidachtige vegetatie of in de grond daaronder in bijvoorbeeld muizenholletjes. Voor overige amfibiesoorten is in de plangebieden geen geschikt habitat aanwezig, waardoor het voorkomen van deze soorten kan worden uitgesloten.

Reptielen

Volgens de gegevens van RAVON en de NDFF komen op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied levendbarende hagedis (§3.3 Wnb) en zandhagedis (§3.2 Wnb) voor.

Het plangebied is door de ligging en inrichting ongeschikt als (onderdeel van) het leefgebied van bovengenoemde soorten. Ook het voorkomen van andere beschermde reptielsoorten in het plangebied kan worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen van stuiken en kruidachtige vegetatie kunnen verblijfplaatsen van Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander worden vernietigd en individuen worden verstoord.

Mitigerende maatregelen

Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten hoeven geen mitigerende maatregelen genomen worden. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen

kan bij het verwijderen van de vegetatie en het werken aan de sloten één kant op wordt gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Voor Alpenwatersalamander geldt deze vrijstelling niet.

Onder de Wet Natuurbescherming mag voor Alpenwatersalamander gebruik worden gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. In dit geval dient gewerkt te worden volgens de gedragscode flora en fauna voor Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de Vereniging Stadswerk Nederland. Voor het zorgvuldig handelen dient de volgende periode en werkwijze te worden gehanteerd:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar Alpenwatersalamander voorkomt, vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. Dit betekent dat deze werkzaamheden mogen worden uitgevoerd in de periode maart tot half oktober.
- + Het dempen van de watergang vindt plaats buiten de voortplantingsperiode van amfibieën. Dat betekent dat deze werkzaamheden mogen worden uitgevoerd in de periode september t/m februari.

4.2.6 Vogels

Het gehele plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zijn algemene zangvogels waargenomen. Ook zijn enkele vogelnesten waargenomen.

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten voorkomen: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vogels.

Naast nestgelegenheid in bomen en struiken (locaties 1 en 6), is mogelijk ook nestgelegenheid beschikbaar in holtebomen (locaties 1, 5 en 6) en in het grasland voor grondbroeders (locatie 3 en 4). In de gebouwen (sluiswachtershuisjes) in locatie 1 en 5 is voor huismus en gierzwaluw geen geschikte nestgelegenheid aanwezig.

Ransuil is een vogel met een jaarrond beschermd nest, deze soort kan voorkomen in het plangebied, met name locatie 6. Grote gele kwikstaart heeft ook jaarrond beschermde nesten. Bij sluis 9 broedt al jaren een grote gele kwikstaart (Gemeente Helmond, pers. comm. M. Bodelier). Tijdens het onderzoek is op 27 mei 2019 is vast gesteld dat de grote gele kwikstaart niet broedt in de sluis, maar wel vlakbij, zie figuur 11. De twee grote gele kwikstaarten foerageerden rond de nestlocatie.

Figuur 11. Waarnemingen grote gele kwikstaart nabij sluis 9; foerageergebied (gele sterren) en een vermoedelijke broedlocatie (blauwe ster)

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vogels, de voorgenen werkzaamheden hebben hierop geen effect. Indien bomen en struiken worden gekapt of gesnoeid en indien de akkers met hoge riet begroeiing worden gemaaid of omgeploegd en als depot in gebruik wordt genomen gaat (tijdelijk) nestgelegenheid voor vogels verloren.

Bij het herinrichting van het terrein worden mogelijk vogelnesten vernietigd. Nesten van vogels en de functionele leefomgeving zijn beschermd totdat het nest is verlaten.

De werkzaamheden bij locatie 5 zijn lokaal en tijdelijk, daarbij ligt het leefgebied van grote gele kwikstaart buiten het plangebied. De werkzaamheden zullen geen negatieve effecten hebben op het leefgebied van grote gele kwikstaart. De werkzaamheden in locatie 6 zijn grootschaliger en permanent. Indien bomen gekapt worden en ransuil aanwezig is binnen locatie 6 zullen negatieve effecten optreden voor nestgelegenheid van deze soort.

Mitigerende maatregelen

Het kappen en snoeien van bomen en struiken kan plaatsvinden na het broedseizoen van vogels (globaal van half maart tot en met juli) en wanneer geen broedgevallen aanwezig zijn. Voor het maaien of omploegen van riet en akkerland geldt hetzelfde, daarmee moet worden gewacht tot na het broedseizoen en wanneer geen broedgevallen aanwezig zijn.

Voordat de bomen in locatie 6 mogen worden gekapt moet nader onderzoek worden gedaan naar het gebruik van deze bomen als nestgelegenheid door ransuil. Indien ransuil gebruikmaakt van de bomen moet voor de kap een ontheffing worden aangevraagd.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het gehele plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en het is aannemelijk dat regelmatig vliegactiviteit van vleermuizen in het plangebied plaatsvindt. Vliegroutes langs lijnvormige elementen (laanbomen bijvoorbeeld) zijn aanwezig in of langs alle locaties, zoals bijvoorbeeld de rijen eiken in deelgebied 5.

Gebouwen (sluiswachtershuisje) zijn aanwezig op locaties 1 en 5, beide locaties bieden geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Bomen met holtes zijn mogelijk aanwezig op locatie 1 en 6, door het hoge aantal bomen en dichte bladerdek kunnen holtes niet worden uitgesloten. Op locatie 5 is een holte gevonden in een wilg (figuur 6). In holtebomen kunnen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn.

Effectbeoordeling

Bij het kappen van bomen kunnen vliegroutes van vleermuizen worden onderbroken of mogelijke verblijfplaatsen in holtebomen worden vernietigd. Dit zijn overtredingen van de Wet natuurbescherming.

Mitigerende maatregelen

Om te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden dient een ontheffing aangevraagd te worden indien het kappen van bomen met vleermuisverblijfplaatsen noodzakelijk is. Indien het kappen van bomen noodzakelijk is, dient nader onderzoek te worden gedaan naar het gebruik van de laanbomen als vliegroute en de aanwezigheid van holtebomen en het gebruik daarvan als verblijfplaats.

Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied de volgende grondgebonden zoogdiersoorten voorkomen: bunzing, eekhoorn, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, vos, wild zwijn (alle §3.3 Wnb) en otter (§3.2 Wnb). Binnen een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied komen de volgende soorten voor: aardmuis, bosmuis, das, dwergmuis,

dwergspitsmuis, veldmuis, waterspitsmuis, wezel, woelrat (alle §3.3 Wnb) en bever (§3.2 Wnb).

De locaties 3, 4, 5, 6 en 7 zijn geschikt als leefgebied voor algemene (spits)muizen, bunzing, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree en wezel. De locaties 1 en 2 zijn geschikt als leefgebied voor algemene (spits)muizen, bunzing, eekhoorn, egel, konijn en wezel. Locatie 8 is vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied slechts matig geschikt voor algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals (spits)muizen en egel.

Verblijfplaatsen van algemene (spits)muizen, bunzing, egel, konijn en wezel kunnen aanwezig zijn op alle locaties, behalve op locatie 8.

Bomen met holtes zijn mogelijk aanwezig op locatie 1, 5 en 6, hier kunnen geschikte verblijfplaatsen voor eekhoorns aanwezig zijn.

Leefgebied en verblijfplaatsen van haas en ree zijn mogelijk aanwezig op locatie 6.

Voor vos, wild zwijn, otter en bever zijn de locaties niet geschikt als leefgebied, doordat de vindplaatsen van deze soorten op grote afstand van het plangebied vandaan liggen.

Migratieroutes van bunzing en wezel langs lijnvormige elementen (struweel, ruigte of watergangen bijvoorbeeld) zijn aanwezig op of langs alle locaties, behalve locatie 8.

Het plantsoen van cultivars (tuintje) in deelgebied 5 tussen Sluis 9 en Kanaaldijk Z.O. vormt geen belangrijk leefgebied of migratieroute voor kleine marters, aangezien het habitat niet geschikt is en het nergens op leefgebied van kleine marters aansluit. Hetzelfde geldt voor het plantsoen tussen Sluis 8 en Kanaaldijk Z.W. in deelgebied 1; het tuintje vormt geen geschikt leefgebied of verbindingroute voor kleine marters vanwege het gebrek aan geschikt habitat en de geïsoleerde ligging tussen de Kanaaldijk Z.W., Vossenbeemd en het kanaal.

Effectbeoordeling

Foerageergebied van algemene (spits)muizen, bunzing, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree en wezel zal door de werkzaamheden niet ernstig worden aangetast. Ook is in de omgeving van de locaties voldoende geschikt foerageergebied aanwezig. Echter, indien lijnvormige struwelen worden verwijderd is dit mogelijk nadelig voor foerageergebied en migratieroutes van bunzing en wezel. Dit zal voorafgaand aan de werkzaamheden nader bekeken dienen te worden.

Verblijfplaatsen van algemene (spits)muizen, bunzing, egel, konijn en wezel zijn mogelijk aanwezig in de grond en onder de vegetatie. Bij graafwerkzaamheden kunnen deze verblijfplaatsen worden vernietigd en individuen worden verstoord. Mogelijke verblijfplaatsen van eekhoorns in holtebomen kunnen worden vernietigd indien de bomen worden gekapt. Extra verkeersbewegingen en het aanleggen van een weg in locatie 6 kan leiden tot

verstoring van haas en ree. Mogelijk heeft dit ook een negatief effect op verblijfplaatsen van deze soorten.

Mitigerende maatregelen

De werkzaamheden zullen geen significant negatieve invloed hebben op het foerageergebied van algemene (spits)muizen, bunzing, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree en wezel. Indien lijnvormige struweel worden verwijderd, dient nader onderzoek te worden gedaan naar het gebruik van het struweel door bunzing en wezel.

Voor algemene (spits)muizen, egel, haas, konijn en ree geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten hoeven geen mitigerende maatregelen genomen worden. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op wordt gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Bunzing, wezel en eekhoorn geldt deze vrijstelling niet en moeten maatregelen genomen worden. Voor bunzing en wezel dienen graafwerkzaamheden in vegetatie te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode, de kraamtijd. Dit betekent dat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden in de periode van 1 september tot 15 maart. Voor eekhoorn geldt dat verblijfplaatsen niet mogen worden vernietigd indien ze in gebruik zijn tijdens de winterperiode en de voortplantingsperiode. Aaneengesloten loopt deze periode van 1 december tot 30 augustus. Ook mogen bomen die worden gebruikt door eekhoorns niet worden gekapt wanneer in de omgeving geen geschikte alternatieven zijn. Dit betekent dat holtebomen voorafgaand aan de kap moeten worden gecontroleerd op het gebruik door eekhoorn (en vleermuizen en vogels). Indien holtes door eekhoorn worden gebruikt, en in de omgeving zijn voldoende alternatieve holtebomen, kunnen de bomen worden gekapt tussen september en november.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de aard van de voorgenomen plannen en de relatief grote afstand tussen het plangebied en Natura 2000-gebieden is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden. Vanwege de lokale en kleinschalige aard van de voorgenomen plannen is het uit te sluiten dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB worden aangetast.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. In Tabel 1 is een overzicht gegeven van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Foerageergebied van vogels is aanwezig in alle locaties, de werkzaamheden zullen hierop geen significant negatieve effecten hebben.

Nestgelegenheid voor vogels is aanwezig in (holte)bomen, struiken en riet. Het kappen, snoeien, maaien of omploegen van deze vegetatie dient buiten de broedperiode van vogels te worden uitgevoerd en wanneer geen broedgeval aanwezig is. Indien holtebomen moeten worden gekapt moeten deze eerst worden gecontroleerd op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vogels, eekhoorns en vleermuizen. Indien de holtes alleen worden gebruikt door vogels, kunnen de bomen worden gekapt buiten het broedseizoen. Nader onderzoek is noodzakelijk als voor ransuil geschikte nestbomen in locatie 6 worden gekapt. Het is mogelijk dat deze bomen worden gebruikt als nestlocatie door ransuil.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Foerageergebied van vleermuizen is aanwezig in alle locaties, de werkzaamheden zullen hierop geen significant negatieve effecten hebben.

Indien holtebomen moeten worden gekapt moeten deze eerst worden gecontroleerd op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen, vogels en eekhoorns. Voor vliegroutes gebruiken vleermuizen lijnvormige elementen zoals laanbomen, deze zijn aanwezig in of langs alle locaties. Indien bomen gekapt moeten worden dient nader onderzoek te worden gedaan naar het gebruik van deze bomen als vliegroute door vleermuizen. Indien de holtes alleen worden gebruikt door vleermuizen dient voor de kap een ontheffing te worden aangevraagd.

Soorten van paragraaf 3.3. van de Wet natuurbescherming

De locaties 3 en 6 met name zijn geschikt als land- en overwinteringshabitat voor algemene en niet-kritische amfibiesoorten. Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor Alpenwatersalamander geldt deze vrijstelling niet en moet worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit houdt in dat graafwerkzaamheden bij vegetatie alleen kunnen plaatsvinden tussen 15 april en 15 oktober.

Voerageergebied van grondgebonden zoogdieren is aanwezig in alle locaties, de werkzaamheden zullen hierop geen significant negatieve effecten hebben. Verblijfplaatsen van algemene (spits)muizen, egel, haas, konijn en ree kunnen in de locaties aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld en dus hoeven geen mitigerende maatregelen genomen te worden.

Voor bunzing, wezel en eekhoorn geldt geen vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Verblijfplaatsen van bunzing en wezel kunnen aanwezig zijn in alle locaties tussen vegetatie en in de grond. Graafwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd tussen 1 september en 15 maart. Het verwijderen van struweel kan nadelig zijn voor migratieroutes van bunzing en wezel. Tijdens het jagen lopen deze soorten bij voorkeur beschut door struweel of langs sloten. Indien lijnvormige struwelen worden verwijderd dient voorafgaand daarvan nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het gebruik van het struweel door bunzing en wezel. Indien holtebomen moeten worden gekapt moeten deze eerst worden gecontroleerd op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van eekhoorns, vogels en vleermuizen. Indien de holtes alleen worden gebruikt door eekhoorn kunnen de bomen worden gekapt tussen september en november, mits in de omgeving voldoende alternatieve holte- of nestbomen aanwezig zijn.

5.3 Advies en vervolgstappen

De volgende maatregelen dienen te worden genomen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

1. Indien holtebomen in locaties 1, 5 of 6 worden gekapt dient vooraf te worden onderzocht of deze bomen worden gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen of eekhoorns. Indien dit niet het geval is kunnen de bomen worden gekapt buiten het broedseizoen van vogels, mits ze geen essentieel onderdeel vormen van vliegroutes van vleermuizen. Indien verblijfplaatsen in holtes aanwezig zijn van vleermuizen dient een ontheffing te worden aangevraagd voor de kap. Indien verblijfplaatsen van eekhoorn aanwezig zijn kunnen de holtebomen worden gekapt tussen september en november, mits in de omgeving voldoende alternatieve holtebomen of nestbomen aanwezig zijn.
2. Indien struweel en kruidachtige vegetatie wordt verwijderd moet vooraf onderzocht worden of het wordt gebruikt als migratieroute door bunzing en wezel. Indien dit niet het geval is kan de vegetatie worden verwijderd buiten het broedseizoen van vogels, buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander en buiten de kraamtijd van marters, dus tussen 1 september en 15 oktober. Indien wel gebruik wordt gemaakt van de vegetatie door marters als belangrijke migratieroute dient een ontheffing te worden aangevraagd voor het verwijderen.
3. het omploegen of maaien van graslanden en riet kan alleen plaatsvinden buiten de broedperiode van vogels of wanneer geen broedgevallen aanwezig zijn.
4. Bij het dempen van een deel van de zijwatergang dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van vissen en amfibieën. In het kader van de zorgplicht dient namelijk ook rekening te worden gehouden met niet beschermde vissoorten en amfibieën waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wnb geldt. Werkzaamheden uitvoeren buiten de voortplantingsperiode, dus uitvoeren in de periode oktober t/m half maart en buiten vorstperioden. Bij de

werkzaamheden dient één kant op gewerkt te worden, richting open water, zodat aanwezige vissen kunnen vluchten. Indien dat niet mogelijk is, dienen de aanwezige vissen afgevangen te worden alvorens de watergang te dempen.

5. Indien laanbomen worden gekapt moet vooraf worden onderzocht of deze bomen worden gebruikt als vliegroute door vleermuizen. Indien dit niet het geval is kunnen de bomen worden gekapt buiten het broedseizoen van vogels en wanneer geen broedgeval aanwezig is. Indien de laanbomen wel worden gebruikt door vleermuizen als vliegroute dient een ontheffing te worden aangevraagd voor de kap.
6. Voor alle soorten in het plangebied geldt de Algemene zorgplicht, bij uitvoering van handelingen moeten negatieve gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Bij het verwijderen van vegetatie dient rekening gehouden te worden met amfibieën en kleine zoogdieren die daar mogelijk verblijven.
7. Indien binnen locatie 6 geschikt nestbomen voor ransuil worden gekapt, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het gebruik van de bomen in locatie 6 als nestgelegenheid door ransuil.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaar rond beschermd)	Nestgelegenheid in bomen, struiken en riet	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Kappen of snoeien van bomen en struiken en verwijderen van riet uitvoeren na het broedseizoen en wanneer geen broedgeval aanwezig is (nader onderzoek laten uitvoeren indien holtebomen worden gekapt)
Ransuil	§3.1 Wnb	Nestgelegenheid	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren in locatie 6 indien geschikte nestbomen worden gekapt
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Mogelijk verblijfplaatsen in holtebomen, locaties 1 en 6	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren indien holtebomen worden gekapt
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Vliegroutes	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren indien laanbomen worden gekapt
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinteringshabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Voldoen aan de zorgplicht, zie §1.3

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Alpenwater-salamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Graafwerkzaamheden uitvoeren tussen 15 april en 15 oktober
Algemene (spits)muizen, egel, haas, konijn en ree	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Voldoen aan de zorgplicht, zie §1.3
Bunzing en wezel	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Graafwerkzaamheden uitvoeren tussen 1 september en 15 maart
Bunzing en wezel	§3.3 Wnb	Migratieroutes	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Nader onderzoek laten uitvoeren indien struweel wordt verwijderd
Eekhoorn	§3.3 Wnb	Leefgebied en mogelijk verblijfplaatsen in holtebomen, locaties 1 en 6	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Nader onderzoek laten uitvoeren indien holtebomen worden gekapt. nestbomen van eekhoorn kunnen worden gekapt tussen september en november mits voldoende alternatieven aanwezig zijn
Vissen en amfibieën	Zorgplicht	Leefgebied en voortplantingshabitat	Ja	Nee	Werken in juiste periode, dempen in één richting of afvangen vissen voorafgaand aan dempen

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Rapport 2017.32 de Zoogdiervereniging.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 24-05-2018
- + Natuurbeheerplan, provincie Noord-Brabant, <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>, 24-05-2018
- + NDFF - quickscanhulp.nl 25-06-2018 11:13:35
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl
- + www.boerenbunder.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het

beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.